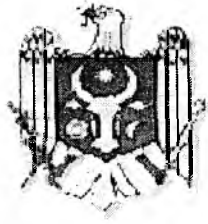

REPUBLICA MOLDOVA
Raionul Făleşti
Consiliul comunal Sărata Veche
MD-5947
Tel.(259)-64-336, (259)-64-338

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
Фэлештский Район
Комунальный совет Сэрата Веке
MD-5947
Тел.(259)-64-336, (259)-64-338

DECIZIE nr.8/16
din 18.12.2019

Cu privire la aprobarea planului
de dezvoltare economică.

În temeiul art.14 (2) al Legii, privind administrația publică locală nr.436-XVI din 28.12.2006, art. 4 (3) al Legii privind descentralizarea administrativă nr. 435 din 28.12.2006, Consiliul comunal Sărata Veche

DECIDE:

1. Se aprobă planul de dezvoltare economică (anexa nr. 1)
2. Controlul executării prezentei decizii se pune în seama primarului comunei Galiț Maria.
3. Prezenta decizie intră în vigoare de la data plasării în registrul actelor locale.

Președintele ședinței Paladi Tudor

Secretarul Consiliului Caras Ghenadie

Plan de dezvoltare economică locală 2020 - 2021

Localitatea:
comuna Sărata Veche,
raionul Fălești

Țara:
Republica Moldova
Sărata Veche, 2019

Planul de dezvoltare economică locală (DEL) a comunei Sărata Veche a fost elaborat într-un mod participativ și transparent ghidat de Parteneriatul pentru Dezvoltare Economică Locală. Planul DEL a fost aprobat de către Consiliul local al comunei Sărata Veche pe data de 18 decembrie, 2019, Nr. 8/16.

*Acest plan a fost pregătit cu asistența tehnică a inițiativei **Primarii pentru creștere economică** a Comisiei Europene. A fost revizuit de către experții Băncii Mondiale și a fost considerat că corespunde abordării Inițiativei Primarii pentru creștere economică. Conținutul aparține și rămâne responsabilitatea exclusivă a comunei Sărata Veche.*

**Mayors for
Economic Growth**

PREFATĂ

De comun acord cu Consiliul comunei Sărata Veche, am decis să aderăm la Inițiativa Comisiei Europene „Primarii pentru creștere economică”, avînd ca scop elaborea Planul de acțiuni pentru dezvoltare economică a localității, pentru identificarea acțiunilor concrete pe o perioadă de doi ani care urmează a fi implementate, în domeniul dezvoltării economice a comunei.

În procesul elaborării Planului au fost consultați agenții economici din diferite ramuri ale economiei locale- activitate ce ne-a ajutat să identificăm impedimentele și problemele cu care se confruntă mediul de afaceri local, dar și pentru a putea concretiza soluții reale de depășire a problemelor determinate.

Luînd în considerație faptul că mai mulți proprietari de terenuri din comuna noastră, în ultimii ani, au plantat livezi și pomușoare am decis ca să ne axăm eforturile pentru consolidarea capacităților agenților economici din domeniul agriculturii (pomicultura) prin crearea Asociației Producătorilor de fructe și pomușoare din Sărata Veche, transmiterea în gestiune economică a spațiilor, procurarea utilajului de prelucrare și ambalare a fructelor și pomușoarelor și crearea condițiilor adecvate pentru prelucrarea acestor produse, acțiuni ce vor duce la mărirea lanțului valoric în acest sector important al economiei locale.

O altă activitate importantă este dedicată promovării pe piața internă și externă, crearea brandului brînzeturilor (de vaci, ovine și caprine), măsură ce va avea ca efect dezvoltarea durabilă a producătorilor din acest domeniu și crearea noilor locuri de muncă, dar și va contribui la poziționarea externă și promovarea imaginii localității ca fiind una deschisă pentru mediul de afaceri.

Ne propunem să impulsionăm mediul de afaceri și întreaga comunitatea prin acțiunile descrise în acest Plan de Dezvoltare Economică Locală, care urmează a fi implementat în decursul a doi ani, cu contribuția și implicarea nemijlocită a actorilor comunitari vizati.

Primarul comunei Sărata Veche
Galiț Maria

Pentru a solicita un exemplar al acestui Plan, vă rugăm să contactați:

Numele: Lilia Golovatic,

Funcția: specialist în scrierea și implementarea proiectelor,

Adresa: sat. Sărata Veche, str. Independenței 6,

Telefon: 0259 64 336,

Fax: 0259 64338,

E-mail: primaria.sarataveche@gmail.com,

Website: www.sarataveche.comuna.md

CUPRINS

PREFAȚĂ.....	3
1. REZUMAT EXECUTIV	5
2. LISTA DE TABELE ȘI FIGURI	6
3. ABREVIERI.....	6
4. INTRODUCERE.....	7
5. PROCESUL ELABORĂRII PLANULUI DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ LOCALĂ.....	8
6. ANALIZA ECONOMICĂ LOCALĂ.....	8
6.1. Analiza structurii economice locale	8
6.2. Cooperare locală și networking	9
6.3. Administrarea prietenoasă afacerilor, transparentă și fără corupție	10
6.4. Accesul la finanțare	11
6.5. Terenuri și infrastructură.....	12
6.6. Cadrul de reglementare și instituțional.....	12
6.7. Abilități și capital uman, incluzivitate	12
6.8. poziționare externă și marketing	13
7. Analiza SWOT	14
8. Viziune și obiective	15
9. Plan de acțiune	16
10. SCHEMA DE FINANȚARE	18
11. PLAN DE MONITORIZARE	19
12. ANEXE	21

1. REZUMAT EXECUTIV

Comuna Sărata Veche este o comună din raionul Fălești și reprezintă un centru de creștere economică în această regiune a raionului, fiind situată în apropiere de zona industrială a orașului Fălești. Existența pe teritoriul comunei a fostului complex de creștere a vitelor cornute mari, amplasat pe un teren cu o suprafață de circa 17 ha, a teritoriilor de rezervă, creează premise pentru dezvoltarea economică a comunei, inclusiv din sursele potențialilor investitori.

În comuna Sărata Veche în ultimii 5 ani au fost plantate circa 30 ha de livadă de prune și circa 5 ha de zmeură, însă lanțul valoric de producere este slab dezvoltat. La fel au fost înființate ferme de ovine și vaci, antreprenorii cărora cresc animale și produc brânzeturi și diverse produse și lactate. Însă toată marfa lor este vândută la piața locală din raion. În același timp, localitatea se confruntă cu un nivel ridicat al migrației, care a dus la o criză majoră a forței de muncă.

Pentru asigurarea continuității dezvoltării durabile a localității, este necesară o economie diversă și competitivă, astfel încât serviciile oferite să asigure bunăstarea locuitorilor. În acest context APL dorește să intervină cu o serie de măsuri de susținere a agenților economici locali prin cooperarea cu partenerii externi în domeniul dezvoltării locale, implicarea băștinașilor plecați în dezvoltarea economiei locale, revitalizarea ramurii agricole prin crearea asociațiilor de producători și dezvoltarea ramurei prin păstrarea, procesarea și ambalarea produselor din pomușoare și fructe. APL s-a alăturat Inițiativei „Primării pentru creșterea economică” pentru a avea oportunitatea de a elabora planul de dezvoltare economică locală ce va duce la focalizarea eforturilor APL pentru asigurarea creșterii unor ramuri concrete ale economiei locale.

PDEL a fost elaborat cu asigurarea principiului participativ. Grupul de lucru pentru elaborarea planului include reprezentanți ai mediului de afaceri, ai ONG-urilor, APL.

Ne propunem ca, în următorii doi ani să creăm Centrul de Dezvoltare Economică locală, a Asociației Producătorilor de fructe și pomușoare și a Asociației Producătorilor de lactate pentru a facilita accesul agenților economici din agricultură la serviciile mai ieftine de contabilitate, juridice, protecția muncii, vom transmite în gestiune economică Asociației Producătorilor de fructe și pomușoare spațiile necesare pentru desfășurarea activității de prelucrare și ambalarea fructelor și pomușoarelor, vom procura utilajul necesar pentru procesarea și ambalarea produselor finite.

La fel, ne dorim ca produsele cu brandul de brânzeturi locale, să fie vândute pe piața din Uniunea Europeană, iar pentru realizarea acestor acțiuni vom elabora studiul de piață pentru lansarea produselor cu brandul brânzeturilor locale, iar brandul de brânzeturi locale va fi înregistrat la AGEPI.

În concluzie, pentru realizarea acțiunilor propuse în Plan este necesar un buget de 230 mii euro. Consiliul Local Sărata Veche poate finanța acțiunile descrise cu 35 mii euro, mediul de afaceri va acoperi suma de 50 mii euro, programe naționale și donatori identificați vor acoperi cheltuieli în valoare de 65 mii euro, iar deficitul constituie 80 mii euro.

2. LISTA DE TABELE ȘI FIGURI

1. Tabelul 1- Structura economică locală;
2. Diagrama economiei locale;
3. Tabelul 1.1- Planul de Monitorizare Internă a activităților prezentate

3. ABREVIERI

1. AAPL- autoritatea administrației publice locale;
2. API- administrația publică locală;
3. ODIM – organizația pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii;
4. IFAD – Fondul pentru dezvoltare in agricultură ;
5. CIS- Camera Înregistrării de Stat
6. ANOFM- Agenția Națională a Forței de Muncă.

4. INTRODUCERE

Comuna Sărata Veche s-a alăturat Inițiativei „Primarii pentru Creștere economică” în luna decembrie 2018.

Este o comună din raionul Fălești, în componența căreia intră trei sate Sărata Veche, Sărata Nouă și Hitrești și reprezintă un centru de creștere economică în această regiune a raionului.

Așezarea geografică pe traseul Chișinău – Glodeni, creează un șir de oportunități pentru dezvoltarea micilor întreprinderi. De asemenea, apropierea de centrul raional 8 km și de zona industrială a raionului 3km creează avantaje facilitând accesul la infrastructura de comunicații, piața raională și cea din orașele Bălți și Ungheni. Totodată, accesul la aceste facilități a condiționat delăsarea infrastructurii sociale locale, nedezvoltarea economiei locale, indiferența locuitorilor față de viitorul comunei.

Potențialul uman al comunei constituie 4356 locuitori, din care marea majoritate 59,2% o reprezintă populația aptă de muncă. Numărul populației comunei este constant fiind cauzat de echilibru stabilit în mișcarea naturală și mecanică a populației. Majoritatea populației își are locul de muncă în oraș la diferite fabrici și instituții. Infrastructura socială este reprezentată de 3 grădinițe, un gimnaziu, trei puncte medicale, două stadioane, un centru de cultură și agrement cu două filiale în celelalte sate mai mici ale comunei, 2 biblioteci publice. Majoritatea edificiilor publice au fost construite în perioada anilor 70-80, cu toate că în această perioadă până astăzi au fost permanent reparate, însă încă mai necesită careva renovări.

Practica acumulată în timp a demonstrat că pentru a asigura continuitatea dezvoltării durabile a localității este nevoie ca economia locală să fie bine dezvoltată, diversă și competitivă, astfel ca să răspundă necesităților de servicii, să asigure confortul și bunăstarea locuitorilor. De aceea APL Sărata Veche s-a alăturat Inițiativei „Primarii pentru creșterea economică” pentru a avea oportunitatea de a elabora planul de dezvoltare economică locală ce va duce la întărirea eforturilor APL pentru asigurarea creșterii unor ramuri concrete ale economiei locale.

Planul de dezvoltare economică locală și nu încalcă principiile Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Sărata Veche 2015-2019 și Planului Local de acțiuni pentru mediu.

A fost creat un parteneriatul între AAPL și reprezentanții mediului de afaceri pentru elaborarea planului. Pe parcursul elaborării planului acest parteneriat a consultat mediului de afaceri, iar problemele și soluțiile identificate în comun au fost expuse în plan.

Finanțarea acțiunilor din plan vor fi din diverse surse, atât publice cât și private, cu accent pe atragerea investițiilor în dezvoltarea economică locală.

5. PROCESUL DE ELABORARE A PLANULUI DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ

Planului de Dezvoltare economică locală a fost elaborate cu implicarea directă a APL, agenții economice și ONG-urile din localitate. A fost creat grupul de lucru, compus din 7 membri, care s-au întrunit în ședințe de lucru o dată în două săptămâni. Pe parcursul elaborării Planului de Dezvoltare Economică Locală au avut loc 5 ședințe de lucru. Au apărut și careva neînțelegeri în parteneriatul dintre sectorul societății civile și sectorul privat, ultimii fiind mult mai pragmatici și concreți în termeni și soluții, acest fapt atestă că este nevoie de o comunicare și colaborare mai strânsă între părți.

La elaborarea finală a documentului AAPL a utilizat recomandările tuturor părților implicate în procesul de elaborare a planului de dezvoltare economică locală.

Componența grupului de lucru se găsesc în Anexa A.

6. ANALIZA ECONOMICĂ LOCALĂ

6.1 Analiza structurii economice locale

Comuna Sărata Veche are în componența sa 3 localități: Sărata Veche, Sărata Nouă și Hitrești. Populația comunei Sărata Veche constituie 4356 locuitori. Ponderea bărbaților în total populație este de 49,3%, iar femeile constituie 50,7%. Suprafața pe care se extinde localitatea este de 5161 hectare, inclusiv suprafața intravilanului este de 548 ha, iar suprafața extravilanului de 4613 ha. Sărata Veche se află la o distanță de 120 km de la Chișinău, Iași – 58 km; Bălți – 32 km.

Căile de comunicație: Lungimea drumurilor locale este de 36km, din care 28 km cu suprafață rigidă (8 km asfaltați și 20 km variantă albă). Drumul cu o lungime de 8 km dintre Sărata Veche, Sărata Nouă și Hitrești are acoperire rigidă și este în stare bună. Teritoriul comunei este traversat de drumul republican M14 Chișinău-Gloden și de calea ferată Chișinău - Ocnița.

Solul în cea mai mare parte este cernoziom. Fondul funciar al localității constituie 5161 ha. Trenurile agricole sumează 2462 ha, din care 2394 ha sunt terenuri arabile, plantații multianuale 67.5 ha.

Resursele naturale ale comunei Sărata Veche se rezumă la : resurse acvatice care se întind pe o suprafață de 447 ha (iazuri) aflate în extravilan. Localitatea este traversată de râulețul Gîrlișoara Mică, afluent al râului Prut. Comuna deține fâșii verzi de protecție și păduri fiecare a câte 212ha. Bogățiile subterane sunt puține la număr, de argilă și de nisip în partea de nord a comunei.

Economia comunei Sărata Veche este caracterizată printr-o structură economică slab diversificată. În conformitate cu datele Biroului Național de Statistică și datele oferite de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, în prezent pe teritoriul comunei sunt înregistrate 34 întreprinderi, dintre care activitate economică au doar 31 unități. Ponderea cea mai mare o au întreprinderile din agricultură . 42 la sută, și cele din comerț, 26 la sută. O oportunitate de dezvoltare a economiei comunei Sărata Veche, nevalorificată pe deplin, sunt remitențele băștinașilor care astăzi lucrează peste hotarele țării.

Agricultura locală este reprezentată de 5 întreprinderi agricole mari, ce dețin și prelucrează terenuri cu suprafețe cuprinse între 150 și 600 ha, și 8 Gospodării țărănești , care prelucrează terenuri cu suprafața sub 100 hectare. Culturile care predomină în producerea agricolă sunt: cerealele (grâu, orz și porumb), precum și floarea soarelui, soia și rapița. În ultimii ani se dezvoltă legumicultura performantă pe teren protejat. Astăzi pe teritoriul comunei sunt 20 sere cu o suprafață totală de 8000 m², culturile de bază fiind cartofii, roșiile, castraveții și ardeii dulci. Legumele se cultivă în 2 cicluri, roada acumulată cel puțin 60 tone pe an . Piața de desfacere pentru acestea fiind: mun. Bălți. or. Fălești. mun. Chișinău. Problemele cu care se confruntă producătorii de legume este deficitul de forță de muncă. Culturile multianuale practicate în zonă, preponderent merele și prunele. Problema cu care se confruntă producătorii de fructe, piața de desfacere limitată.

Un domeniu nou, care în ultima perioadă este de interes pentru agricultorii din comuna Sărata Veche, este creșterea pomușoarelor. Doar în ultimii 2 ani suprafețele de aceste culturi s-au dublat. Astăzi, în teritoriu sunt 3 producători, care au plantații de zmeura cu o suprafață cuprinsă într1.6 ha si 3 ha), productivitate circa 6 tone/ha. La moment este piața de desfacere , dar nu este un stabilă deoarece zmeura este realizată prin intermediari persoane fizice pe piața agricolă din Iași. Romania și este intenția de a se orienta pe piețe stabile cu prețuri atractive. O oportunitate de dezvoltare a lanțului valoric pe acest segment este prelucrarea pomușoarelor și producerea de gemuri, sucuri, marmeladă, etc.

Zootehnia este reprezentată de creșterea ovinelor, bovinelor pentru lapte și viței pentru carne. În total în localitate se ocupă cu creșterea oilor 3 fermieri , cel mai mare are peste 300 oi, restul câte

100 de oi. Nu sunt probleme cu piața de desfacere, deoarece cel mai mare fermier a creat condiții sanitare adecvate pentru producerea brânzei de oi și cu greu face față cererii pe piață.

În localitate a existat un complex animalier pentru creșterea bovinelor, care a fost distribuit conform cotelor valorice. Într-o parte din acest complex un fermier are o minifermă din 15 capete pentru lapte, iar alte 7 părți ale acestui complex pot fi valorificate pentru dezvoltarea acestui sector. Alte 5 mici gospodării dețin câte 5-6 capete de vite în scopuri economice, care împreună ar putea participa la dezvoltarea acestui domeniu. În localitate există un abator de animale cu o capacitate de aproximativ 150 capete pe zi, dar care la moment nu funcționează. 1 SRL cu peste 300 oi, 2 întreprinderi cu peste 100 oi din celelalte sate, 1 persoană fizică ce deține 15 vaci și 6 persoane fizice cu câte 5-6 vaci. Astfel, sectorul zootehnic are premise pentru dezvoltare și ocupare a forței de muncă din localitate. La fel, lanțul valoric pe care îl poate asigura această ramură este destul de încurajator.

Apicultura este practică de 11 apicultori cu un număr total de peste 300 de stupi. Pe lângă producerea mierii și a produselor apicole, antreprenorii care practică această activitate au demonstrat deschidere pentru dezvoltarea sectorului de turism apicol.

Sectorul de servicii și comerț este reprezentat de 11 întreprinderi comerciale (8 magazine, 2 restaurante și 1 farmacie). Cererea pentru mărfuri și produse ale localnicilor este satisfăcută de piața comercială, amplasată în centrul localității, cu o suprafață de 250m².

Industria este reprezentată de 2 întreprinderi producătoare de obiecte de tâmplărie și mobilă la scară mică.

Actualmente în cadrul unităților economice din comună activează circa 180 angajați. Locuri de muncă libere, peste 50. Activitatea economică din comună este reprezentată de următoarele domenii:

Tabelul 1: Structura economică locală

<i>Tipuri de activități economice</i>	<i>Numărul</i>
Agricultura, producție vegetală	13
Comerțul/vânzări cu amănuntul	8
Zootehnie	3
Restaurante	2
Construcții	1
Confecționarea obiectelor de tâmplărie	1
Confecționarea mobilei	1
Servicii publice	1
Farmacie	1

Efectele migrației s-au manifestat negativ asupra pieței locale a forței de muncă, atestându-se o migrație masivă a muncitorilor calificați. Rata migrației constituie mai mult de 35%. În prezent, ca efect al migrației în localitate forța de muncă este în mare măsură necalificată, iar rata șomajului este mică, majoritatea forței de muncă a migrat spre o piață a muncii mai bine plătită, preponderent în Rusia. Populația aptă de muncă numără 3070 persoane, dintre care circa 70 la sută este populația ocupată, dintre care circa 30 % este angajată. Ca regulă, persoanele sărace preferă să se angajeze la negru ca sezonieri.

6.2. Cooperare și relaționare locală

Comuna Sărata Veche are o experiență de cooperare cu diverși actori locali, cum ar fi agenții economici, ONG-uri, societatea civilă în elaborarea și implementarea proiectelor de infrastructură.

Exemple de succes ar fi construcția drumului la intrarea în sat cu o lungime de 1.4km. cât și construcția pieții comerciale din localitatea Sărata Veche. Contribuția financiară la proiectele respective a agenților economici și a locuitorilor a constituit 30%(15X15).

În domeniul agricultură există experiența cooperării, prin intermediul asociației producătorilor de cereale, care utilizează împreună spații de păstrare și prelucrare a cerealelor.

În strânsă cooperare cu agenții economici producători din localitate, APL organizează târguri, expoziții, iarmaroace, pe teritoriul localității, cât și în afara ei. APL favorizează participarea producătorilor din teritoriu, la expoziția națională "Fabricat în Moldova"

Împreună cu ONG "Viitorul" au fost realizate mai multe obiecte printre care:

- îmbunătățirea serviciului de management a deșeurilor în localitățile comunei Sărata Veche.
- crearea Centrului Vocațional în s. Sărata Veche
- implementarea serviciului de îngrijirea sociomedicală la domiciliu a persoanelor în etate și cu dezabilități. etc.

Antreprenorii locali participă la luarea deciziilor în comună. 5 din cei 13 consilieri locali sunt antreprenori.

6.3. Administrație prietenoasă cu businessul, transparentă și necoruptă

Una din funcțiile principale ale APL este crearea mediului operațional pentru actorii locali, inclusiv pentru sectorul privat și societatea civilă. Administrația locală din comuna Sărata Veche practică anual efectuarea de sondaje, privind colectarea informației referitoare la necesitățile de dezvoltare economică a comunei, rezultatele acestor sondaje, stau la baza ideilor de proiecte elaborate și aplicate la diverse fonduri Naționale și donatori externi.

În vederea informării cetățenilor comunei, inclusive a antreprenorilor APL facilitează desfășurarea în incinta primăriei a ședințelor trimestriale cu specialiștii din diverse servicii publice desconcentrate, Camera de comerț și industrie, Agenția de ocupare a forței de muncă, Camera de Înregistrare, Casa Teritorială de Asigurări Sociale, FISC, etc.

Un exemplu de succes de implicare a populației în luarea de decizii și asigurarea transparenței a fost implementarea proiectului Modernizarea Grădiniței de copii din comuna Sărata Veche.

Deciziile Consiliului local referitor la gestionarea patrimoniului și dezvoltarea locală se adoptă doar în baza audierilor publice ale cetățenilor.

Transparența activităților realizate de APL se asigură prin publicarea articolelor și comunicatelor pe pagina oficială a primăriei www.sarataveche.comuna.md, pe rețelele de socializare, ziarele locale Patria Mea și panourile informative din satele comunei.

<i>Sectorul (sub-sectoarele) de creștere</i>
--

<i>Principalele provocări pentru care probabil este necesară asistență pentru antreprenorial</i>
--

<p><i>Sector (sub-sector) 1</i> Agricultură</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cooperare slabă între producătorii agricoli 2. Acces redus la granturi destinate agriculturii 3. Dobânda înaltă la creditele pentru agricultori, oferite de băncile comerciale 4. Lipsa serviciilor pentru antreprenori în domeniul management, marketing și promovare 5. Acces redus la piața de desfacere 6. Extinderea lanțului valoric la producerea fructelor și pomuşoarelor 7. Spații și utilaj frigorific insuficient pentru păstrarea pomuşoarelor, fructelor și legumelor 8. Acces redus la piața de desfacere din România pentru pomuşoare. (intermediari)
<p><i>Sector (sub-sector) 2</i> Zootehnie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Asociere slabă între producători 2. Lipsa utilajului modern de păstrare și prelucrare a laptelui 3. Acces redus la granturi destinate zootehniei 4. Dobânda înaltă la creditele pentru agricultori, oferite de băncile comerciale 5. Lipsa serviciilor pentru antreprenori în domeniul management, marketing și promovare 6. Lipsa potențialilor investitori deschis să investească în fermele existente astăzi în localitate. 7. Lipsa posibilităților de export a produselor lactate și cărnii (certificarea națională nu corespunde cerințelor EU)

Astfel în discuții cu agenții economici sau conturat principalele provocări și deficiențe în activitate care au fost scoase în evidență sunt slaba asociere între producători, acces limitat la finanțări preferențiale și accesul redus la serviciile de marketing și promovare. O altă problemă ar fi lipsa forței de muncă.

6.4 Acces la finanțare

În timp ce piața financiară oferă mai multe oportunități de finanțare a afacerilor, antreprenorii din comuna Sărata Veche s-au expus asupra posibilităților reduse de a accesa surse financiare nerambursabile. Multe instituții ODIM, IFAD, oferă granturi dar criteriile de eligibilitate sunt destul de restrictive. Sunt stabilite condiții care nu sunt convenabile pentru antreprenori. (antreprenorii sunt obligați să facă investiția după care li se restituie cheltuielile), această metodă nu este accesibilă pentru toți. Pe teritoriul comunei nu sunt bănci comerciale și sunt societăți pe împrumut, astfel antreprenorii recurg la creditare la băncile din orașele din apropiere.

Majoritatea agenților economici au lansat afaceri din munca prestată peste hotare, a lor personală sau a rudelor.

6.5 Terenuri și infrastructură

În contextual dezvoltării afacerilor în teritoriu APL poate oferi doritorilor atât terenuri agricole pentru creșterea culturilor, cât și spații libere care pot fi utilizate pentru producere, prestări servicii, birouri, etc.

Modalitatea de acordare a terenurilor este arendă sau vânzare.

Actualmente APL deține în proprietate:

- 10 ha terenuri agricole din totalul de 72 ha din fondul de rezervă.
- 8,5 ha de terenuri favorabile după amplasare și condiții pentru crearea parcurilor fotovoltaice
- 3 bazine acvatice
- 50 ha terenuri cu destinația pășuni
- Bunuri imobile proprietate publică:

Clădirile fostelor școli din satele Sărata Nouă și Hitrești cu o suprafață totală de 760 m²

Clădirea fostei grădinițe din s. Sărata Veche cu o suprafață totală de 350 m²

Existența pavilionului închis a pieței comerciale cu o suprafață totală de 240m², destinată comercializării produselor agroalimentare.

Un potențial mare de investiții poate fi complexul de creștere a vitelor care cuprinde un număr de clădiri, amplasat pe un teren cu o suprafață de 17 ha, care se află în proprietate privată.

Infrastructura comunei Sărata Veche este prezentată prin sistem centralizat de aprovizionare cu apă, cu acces 100% pentru populație și a agenților economici, drumuri, rețea de distribuției a energiei electrice, în proces este implementarea proiectului de canalizare în localitatea Sărata Veche, cu un potențial de acoperire a circa 70 la sută din gospodării și unei părți considerabile a agenților economici care activează pe teritoriul satului.

Necesitățile exprimate ale sectorului privat după tipul de infrastructură	Oferta existentă în acest segment	Cerințele viitoare indicative (peste 6 ani)
<i>Terenuri cu destinație agricolă</i>	10 ha din Fondul de rezervă	
<i>Teren pentru parcul fotovoltaic</i>		8.5 ha terenuri
<i>Spații de producere și păstrare</i>	400m ² edificiul fostei școli	

6.6 Cadrul de reglementare și instituțional

Cadrul de reglementare și instituțional la nivel local este compus din Regulamentele locale (privind comerțul, menținerea curățeniei pe teritoriul localității, ș.a) și decizii ale Consiliului local. Chiar dacă domeniul afacerilor este reglementat la nivel național, Consiliul local oferă suport antreprenorilor prin scutirea de anumite taxe în primul an de activitate, aprobă certificatele de proiectare și urbanism. Primăria oferă Înștiințări de recepționare a notificărilor, emiterea de dispoziții și eliberarea adeverințelor confirmative, a actelor de constatare sau proceselor verbale necesare activității economice a companiilor, eliberează certificate de urbanism și autorizații de construcție.

6.7 Abilități și capital uman

Populația aptă de muncă a comunei Sărata Veche numără 3070 persoane, dintre care circa 70 la sută este populația ocupată, dintre care circa 30 % este angajată. Total în activități economice și bugetară în teritoriul comunei sunt anagați circa 300 persoane, 60 la sută fiind angajați în economia reală și 40 la sută în sistemul bugetar. Un număr care depășește 300 persoane sunt cetățenii comunei care muncesc în afara razei comunei, preponderent în orașele Fălești, Ungheni și Bălți. Actualmente agenții economici care activează se confruntă cu lipsa forței de muncă calificate ca mecanizatori, timplari

calificați, bucătari, barmeni, printre profesiile de perspectivă, ținând cont de propunerile agenților economici este necesar de a instrui viitorii angajați ca pomicultori, legumicultori, îngrijitori de animale, medic veterinari, zootehnicienii și alte meserii conexe. O parte din locuitorii șomeri înregistrați la OFM au posibilitatea a urma cursuri de formare profesională în meserii. De la 01.09.2019 în cadrul gimnaziului din comuna Sărata Veche, prin intermediul Centrului Vocațional, elevii gimnaziului din clase absolvente vor fi instruiți în următoarele meserii bucătari, tîmplari, fiind pregătiți ca o rezervă de forță de muncă pentru antreprenorii locali.

6.8 Poziționare externă și marketing

Asezarea geografică a comunei Sărata Veche, este favorabilă dezvoltării afacerilor, datorită următoarelor avantaje:

- Acces la traseul Național M17 Chișinău -Glodeni
- Este traversată de cea ferată funcțională
- Se află doar la o distanță de 28 km de frontiera cu România, punctul de trecere Sculeni.
- 58 km pînă la Iași, România
- 28 km orașul Bălți
- Existența mai multor spații disponibile pentru dezvoltarea afacerilor în domenii cum ar fi: creșterea animalelor, dezvoltarea afacerilor în domeniul servicii și comerț, pentru industria textilă, pentru industria agroalimentară
- Există forță de muncă disponibilă (angajați pe cont propriu sau casnici)
- Există posibilități de pregătire vocațională în meserii solicitate de antreprenori.
- Facilități acordate de APL pentru antreprenorii începători.
- Existența serviciilor de aprovizionare cu apă, management a deșeurilor în perspectivă canalizare, căi de acces

În ultimii ani comuna Sărata Veche sau implementat peste 15 proiecte investiționale, în acest sens a obținut experiență și are capacități de atrage în continuare finanțare externă pentru proiecte de dezvoltare.

7. Analiza SWOT

Puncte forte	Puncte slabe
<p>Așezarea geografică în apropiere de frontiera cu România</p> <p>Acces la drumuri Naționale și cale ferată</p> <p>Infrastructură de utilități publice bine dezvoltată</p> <p>Suprafețe mari de spații neutilizate, care pot fi oferite pentru crearea și dezvoltarea afacerilor.</p> <p>Existența pieții comerciale amenajate</p> <p>Existența terenului și a condițiilor pentru amenajarea parcului fotovoltaic</p> <p>Disponibilitatea APL de acorda facilități pentru potențialii investitori</p> <p>Existența premizelor pentru dezvoltarea turismului rural (meșteri populari, zone de agrement, agenți economici interesați)</p> <p>Experiență APL de implementa proiecte investiționale inclusiv cu implicarea antreprenorilor</p>	<p>Lipsă sistemul de alimentare cu gaze naturale</p> <p>Unele porțiuni de drum în stare nesatisfăcătoare.</p> <p>Lipsa sistemului de canalizare.</p> <p>Agricultura se petrece neplanificat.</p> <p>Acces limitat a agenților economici la surse financiare preferențiale</p> <p>Lipsa spiritului de asociere între agenții economici din agricultură și zootehnie</p> <p>Lipsa forței de muncă calificate.</p> <p>Lipsa sistemului de irigare în agricultură</p> <p>Acces limitat la servicii de consultare în domeniul creării afacerilor.</p> <p>Dezvoltarea scăzută a lanțurilor valorice locale.</p> <p>Migrația masivă a forței de muncă calificată</p> <p>Capacități reduse de a promova produse locale</p> <p>Industria slab dezvoltată</p> <p>Lipsa spațiilor special amenajate și dotate pentru întrunirea antreprenorilor existenți și potențial</p> <p>Cultura antreprenorială slab dezvoltată</p>
Opportunități	Riscuri/Amenințări
<p>Aplicarea la programe de stat care susțin dezvoltarea antreprenoriatului</p> <p>Scierea proiectelor și aplicare la finanțare externă pentru dezvoltarea economică locală</p> <p>Implicarea băștinașilor plecați în dezvoltarea economiei locale, inclusiv cu remitențe</p> <p>Valorificarea proximității teritoriului României ca piață de desfacere pentru produsele locale</p> <p>Cooperare cu partenerii externi în domeniul dezvoltării locale</p> <p>Creșterea interesului pentru energia regenerabilă</p>	<p>Instabilitate politică și economică la nivel național;</p> <p>Schimbările climatice,</p> <p>Scăderea remitențelor pe fondul instabilității din UE</p> <p>Migrația forței de muncă și scăderea demografică</p> <p>Promovarea unor legi care sunt în defavoarea antreprenoriatului</p>

8.VIZIUNEA DEZVOLTĂRII ECONOMICE A COMUNEI Sărata Veche:

Comuna Sărata Veche – localitate în care antreprenorii își dezvoltă afaceri de succes, iar împreună cu APL, contribuie la ridicarea bunăstării comunității în favoarea locuitorilor ei.

Obiective:

1. Creșterea capacităților antreprenorilor și potențialilor antreprenori de a dezvolta afaceri rurale de succes (15 afaceri susținute să-și majoreze veniturile /profiturile și 7 afaceri noi create în localitate)
2. Creșterea investițiilor în prelucrarea produselor agricole. (Investiții de minim 6 mln. lei atrase în localitate)

Rezultate:

- Crescute veniturile a 250 locuitori ai comunei (angajați ai întreprinderilor susținute)Asociații de producători locali create și dezvoltate;
- Îmbunătățită cultura antreprenorială a 15 antreprenori susținuți
- Îmbunătățită imaginea localității pe piața națională prin produsele locale promovate
- Îmbunătățite condițiile de dezvoltare a facerilor în domeniul creșterii produselor agricole prin crearea a minim 2 facilități de păstrare și prelucrare post recoltare

9. PLANUL DE ACȚIUNI

<i>Elementele constitutive</i>	<i>Obiectivele principale</i>	<i>Acțiuni / Idei de proiect</i>	<i>Durata (start/finiș)</i>	<i>Partenerii implicați</i>	<i>Costul estimat</i>	<i>Rezultate</i>	<i>Indicatorii de monitorizare</i>
<i>Cooperare și relaționare locală Terenuri și Infrastructură Administrare prietenoasă cu Bussenisul, Abilități și capital uman incluziune</i>	Creșterea investițiilor în prelucrarea produselor agricole.	Crearea asociației de producători locali de pomușoare și fructe	2020	Primăria Agenții economici din domeniile creșterii pomușoarelor și fructelor		Asociația producătorilor de pomușoare și fructe creată și funcțională	O asociație creată și funcțională
		Crearea asociației de producători locali de lactate	2021	Primăria Agenții economici din domeniile produselor lactatelor		Asociația producătorilor de lapte creată și funcțională	O asociație creată și funcțională
		Dezvoltarea infrastructurii de păstrare, procesare și ambalare a pomușoarelor și fructelor	2020-2021	Primăria Asociațiile de producători pomușoare și fructi Donatorii externi		Condiții de dezvoltare a afacerii îmbunătățite	Un spațiu dotat cu utilaj și echipament
		Crearea unui centru de dezvoltare economică locală	2021	Primăria Asociațiile de producători pomușoare și fructi Donatorii externi ODIMM		Condiții de informare și instruire îmbunătățite	Un centru creat și funcțional
<i>Acces la</i>	Atragerea	Informarea și	2020	Primăria		Potențial	Profil investițional

<i>finanțare, poziționare externă și marketing</i>	Creșterea capacităților antreprenorilor de a dezvolta afaceri rurale de succes	susținerea potențialilor antreprenori, tinerilor din localitate să inițieze afaceri noi cu suportul programele de finanțare existente în Moldova (AIPA, ODIMM, MACP, USAID, și altele)		Donatorii externi Sectorul privat		investițional promovat	elaborat Nr. de investitori identificați
	Elaborarea împreună cu producătorii locali a produselor inovative bazate pe materia primă din localitate , inclusiv elaborarea brândurilor, pentru a adăuga valoare produselor locale	2021	Primăria Producătorul de brânza de oi AGEPI		Brand creat și înregistrat la AGEPI	Nr. de produse vândute sub marca noului brand	
	Organizarea de seminare și instruirii, vizite de studiu pentru antreprenorii locali pe domenii legate de piețele de desfacere, tehnologii de prelucrare a produselor agricole, și alte necesități ale antreprenorilor locali.	2020-2021	Producătorii locali. APL, ONG, Donatori externi		Produse locale promovate în cadrul târgurilor și expozițiilor	Nr evenimente organizate și participare cu standuri Nr participanți Nr. produse expuse	

10. MECANISME DE FINANȚARE

<i>Acțiuni</i>	<i>Costul estimat, Euro</i>	<i>Sursele de finanțare</i>				<i>Lacune de finanțare</i>	<i>Remarci</i>
		<i>Bugetul local</i>	<i>Bugetele nivelurilor superioare</i>	<i>Business</i>	<i>Donatori</i>		
1.1 Crearea asociațiilor de producători locali de pomușoare și fructe	5 mii euro			5 mii euro			
1.2 Crearea asociațiilor de producători locali de lactate	5 mii euro			5 mii euro			
1.3 Dezvoltarea infrastructurii de păstrare, procesare și ambalare a pomușoarelor și fructelor	120 mii euro	10 mii euro		20 mii euro	30 mii euro	60 mii euro	
1.4 Crearea centrului de dezvoltare economică locală	80 mii euro	20 mii euro		10 mii euro	30 mii euro	20 mii euro	
2.1 Promovarea potențialului investițional al localității	5 mii euro	5 mii euro					
2.2 Elaborarea brândului pentru brânza de oi	10 mii euro			5 mii euro	5 mii euro		
2.3 Promovarea produselor autohtone prin organizarea și participarea la diferite târguri și expoziții	5 mii euro			5 mii euro			
Total	230 mii euro	35 mii euro		50 mii euro	65 mii euro	80 mii euro	

TABELUL 1.1: PLANUL DE MONITORIZARE INTERNĂ A ACTIVITĂȚILOR PREZENTATE

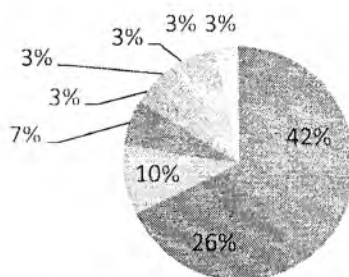
Activitatea / Ideea de proiect	Durata (start/ finis)	Rezultatele așteptate 1-6	Rezultatele așteptate 7-12	Rezultatele așteptate 13-18	Rezultatele așteptate 19-24	Rezultatele așteptate
1.1 Crearea asociațiilor de producători locali de pomușoare și fructe	01.01.2020-31.12.2020	Identificarea potențialilor membri ai asociației pregătirea actelor pentru înregistrare	Asociația producători locali de pomușoare și fructi. create și înregistrată			O asociație a producători locali de pomușoare și fructi funcțională
1.2 Crearea asociațiilor de producători locali de lactate	01.01.2021-31.12.2021	Identificarea potențialilor membri ai asociației pregătirea actelor pentru înregistrare	Asociația producători locali de lactate creată și înregistrată			O asociație a producători locali de lactate funcțională
1.3 Dezvoltarea infrastructurii de păstrare, procesare și ambalare a pomușoarelor și fructelor	01.01.2020-31.12.2021	Identificarea spațiilor Evaluarea cheltuielilor pentru reparația imobilului, elaborarea proiectului tehnic	Expertiza proiectului tehnic și elaborarea devizelor de cheltuieli	Identificarea donatorului pentru finanțarea lucrărilor de reparație și procurării echipamentului, elaborarea caietului de sarcini și achiziția lucrărilor de construcție și a procurărilor de echipament	Efectuarea lucrărilor de construcție și reparație capitală, amenajarea și dotarea cu echipament	Deschiderea și funcționarea a spațiilor de păstrare, procesare și ambalare a pomușoarelor și fructelor
1.4 Crearea centrului de dezvoltare economică locală	01.01.2020-01.01.2021	Evaluarea cheltuielilor pentru reparația imobilului, elaborarea proiectului tehnic	Expertiza proiectului tehnic și elaborarea devizelor de cheltuieli	Identificarea donatorului pentru finanțarea lucrărilor de reparație și procurării echipamentului, elaborarea caietului de sarcini și achiziția lucrărilor de construcție și a procurărilor de	Efectuarea lucrărilor de construcție și reparație capitală, amenajarea și dotarea	Deschiderea și funcționarea centrului de dezvoltare economică locală

				echipament		
2.1 Promovarea potențialului investițional al localității	01.01.2020-31.12.2020	Elaborarea profilului investițional al comunei	Promovarea în rândul potențialilor donatori			Nr. de broșuri editate și distribuite Nr. potențiali investitori identificați
2.2 Elaborarea brândului pentru brânza de oi	01.01.2020-31.01.2020	Elaborarea pachetului de documente pentru înregistrarea mărcii comerciale pentru brânza de oi	Înregistrarea mărcii comerciale pentru brânza de oi , la AGEPI			O marcă comercială create și înregistrată
2.3 Promovarea produselor autohtone prin organizarea și participarea la diferite târguri și expoziții	01.01.2020-31.12.2021	<ul style="list-style-type: none"> - Identificarea potențialilor producători locali interesați de a participa la târguri și expoziții - Elaborarea caietului de sarcini pentru organizarea și participarea producătorilor locali la târguri și expoziții - Identificarea surselor financiare necesare 	Aceleași acțiuni valabile pentru perioada în dependență de perioada desfășurării evenimentelor			Nr. evenimente organizate Nr. de evenimente la care au participat Nr. de agenți care au participat la evenimente

Anexa 1 Clasificarea activităților economice

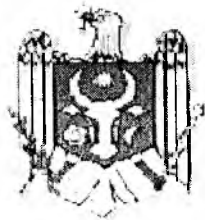
Structura economiei locale

- Agricultură, producție vegetală
- Zootehnie
- Construcții
- Confeccionarea mobilei
- Farmacie
- Comerțul/vinzări cu amănuntul
- Restaurante
- Confeccionarea obiectelor de tâmplărie
- Servicii publice

Anexa A: Dispoziția nr.9 din 12.01.2018 cu privire la crearea grupului de lucru pentru Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Economică a localității în cadrul proiectului „Mayors for Economic Growth”

REPUBLICA MOLDOVA
Raionul Fălești
Primăria comunei Sărata Veche
MD-5947
Tel.(259)-64-336, (259)-64-338

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
Фэлештский Район
Примэрия коммуны Сэрата Веке
MD-5947
Тел.(259)-64-336, (259)-64-338

Dispoziție nr. 3e

din 12 februarie 2019

Cu privire la crearea grupului de lucru pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare Economică locală în cadrul proiectului „**Mayors for Economic Growth**”

În temeiul art. 29, alin. 1, lit. c) și art. 32 din Legea 436 – XVI din 28.12.2006 privind Administrația Publică Locală

DISPUN:

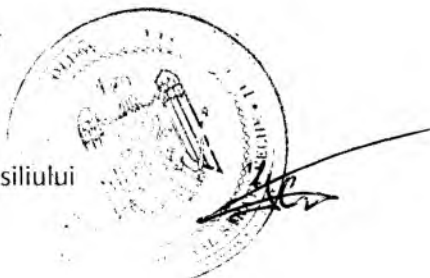
Crearea Grupului de lucru pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare Economică Locală a comunei Sărata Veche, în următoarea componență:

1. Galiț Maria – primarul comunei Sărata Veche
2. Sînger Ion – antreprenor local
3. Braniște Ruslan – antreprenor local
4. Frățescu Constantin – antreprenor local
5. Caras Igor – antreprenor local
6. Golovatic Ludmila – președinte AO ”Asociația Viitorul”
7. Golovatic Lilia – specialist în scrierea și implementarea proiectelor

Primar

Maria Galiț

Secretarul consiliului

Caras Ghenadie